

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-818061931
DOS-2015-0005387

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Evaluatie Verkenningfase WarmtelinQ Rijswijk - Leiden

Geachte Statenleden,

Bijgaand zenden wij u de evaluatie Verkenningfase WarmtelinQ Rijswijk - Leiden. In deze evaluatie volgen wij de aanwijzingen uit de Regeling Projecten Zuid-Holland. De evaluatie heeft daarmee een zakelijk karakter. In uw Statencommissie Bereikbaarheid & Energie – Warmte is besproken om de evaluatie toe te spitsen op de periode tussen uw Statenbesluit het warmtedossier als groot project aan te merken en het moment dat uw Staten hebben ingestemd met een investeringssubsidie voor de WarmtelinQ+ warmteleiding (Rijswijk-Leiden) en de verkoop van het Warmtebedrijf Rotterdam aan Vattenfall. Deze periode beslaat de periode van 25 september 2019 tot 13 december 2022. In de evaluatie volgen wij daarbij de chronologie van de in die periode genomen besluiten.

Als college zijn wij blij met de resultaten die in dit dossier zijn behaald. Wij danken u voor uw betrokkenheid en flexibiliteit, waardoor wij bij steeds wisselende omstandigheden met uw steun en mandaat konden opereren en het verschil maken. Zonder de inzet van de provincie, zonder u, was er geen warmteleiding naar Leiden gekomen.

Resultaat

De verdere ontwikkeling en realisatie is nu in de eerste plaats een project van Gasunie. In december wordt de subsidiebeschikking Warmtetransportnet Zuid-Holland aan Gasunie verleend. De betrokkenheid van de provincie bij WarmtelinQ is daarna van publiekrechtelijke aard, zijnde subsidieverstrekker en vanuit het RO-instrumentarium. Conform de bespreking in de Statencommissie BE -Warmte van 28 september 2022 stellen wij dan ook voor de groot project-status te laten vervallen en u voortaan over de aanleg van dit project, dat van strategisch belang blijft voor onze provincie en ons nog geruime tijd zal bezig houden via de reguliere procedures te blijven informeren. In de evaluatie geven wij ter afsluiting een doorkijk naar het vervolg waarbij ook de governance aan bod komt.

Informatievoorziening

Wij betreuren het dat gezien de situatie het vaak noodzakelijk was de informatievoorziening aan uw Staten in geheimhouding te doen. Dit heeft op momenten een openbaar debat over het warmtedossier beperkt. Tegelijkertijd heeft naar onze overtuiging de geheimhouding ons wel in staat gesteld om uw Staten goed te informeren en haar kaderstellende rol te kunnen vervullen bij de onderhandelingen met externe partijen.

Complex dossier

Het warmtedossier gebruiken wij hier als samenvattend begrip voor in feite twee te onderscheiden onderwerpen: de warmtetransportleiding en de deelname WbR. Het warmtedossier kent een hoge mate van complexiteit. Die complexiteit zit enerzijds in het bijzondere positie die (rest)warmte binnen de energietransitie inneemt en de expertise die nodig is om dit onderwerp goed te doorgronden. Hierbij is het aanvankelijk de gedachte geweest dat de beleidsdoelstellingen gerealiseerd zouden worden door WbR, een overheidsbedrijf waarvan wij als provincie minderheidsaandeelhouder waren. In dit dossier ontstond zo rolvermenging. Door alle partijen is de provincie lange tijd aangesproken op de verantwoordelijkheid als aandeelhouder. Vanuit die rol moest de oplossing komen terwijl het de provincie hoofdzakelijk ging om het veilig stellen de beleidsdoelstellingen.

De situatie werd verder geproblematiseerd door de achteraf gebleken slechte financiële en organisatorische situatie bij WbR. Ook het ondertekenen van de zogenoemd comfortletter heeft ervoor gezorgd dat er hier een Gordiaanse knoop is ontstaan. De zelfstandige positie van het Warmteparticipatiefonds naast de provincie werd door een aantal partijen als verwarrend ervaren.

Vanaf uw Statenbesluit december 2019 hebben wij ons primair gericht op de ontvlechting in dit dossier. De financiële positie van WbR heeft hiervoor directe aanleiding. De steun die aan WbR werd gegeven had haar juridische grenzen bereikt waarbij duidelijk was dat de aanleg van warmteleiding door WbR niet realistisch was. Hier werd niet zozeer de knoop doorgesneden als wel door de provincie een duidelijk signaal afgegeven dat een grens was bereikt. Dit besluit heeft de betrokken partijen ruimte geboden voor de afweging van alternatieven. Dit gebeurde eerst in de vorm van een vergelijking van de LoO en de WLQ+ door Gasunie. In dat perspectief heeft de provincie, gesteund door besluiten van uw Staten ook haar rol als overheid in dit onderdeel van het dossier kunnen hernemen. Het latere besluit van de gemeente Rotterdam om WbR niet te laten participeren in de WLQ+ heeft na een onzekere periode de weg geplaveid om ook tot een afwikkeling te komen met betrekking tot ons aandeelhouderschap van WbR.

Het lijkt geen twijfel dat het allemaal lang heeft geduurd. Er zijn verschillende factoren op verschillende momenten van invloed geweest, de noodzaak tot het doen van gedegen onderzoek (vergelijking LoO vs. WLQ alsmede de bijkomende businesscase), het inzichtelijk krijgen van de grote belangen voor alle partijen en het inzichtelijk maken van alle risico's (juridisch/financieel maar ook qua prestige of aanzien). Ook de afstemming van de samenhang van de verschillende besluiten heeft een rol gespeeld.

Teamwork

Wij onderschrijven uw complimenten aan het ambtelijk team. De medewerkers hebben gedurende zeer lange tijd, als team, met veel inzet en energie aan het warmtedossier gewerkt. Dat was niet altijd even makkelijk. Omdat publiek en privaat in elkaar schoven

kwamen ook de verschillende verantwoordelijkheden in dit team dicht bij elkaar aan te liggen. Het was weliswaar een relatief klein team maar de belangrijke kennisgebieden waren daarbij vanaf het begin af aan bezet. Waar nodig of wenselijk is dit aangevuld met externe inhuur. Die externe inhuur heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het op- en uitbouwen van kennis binnen het team zelf waardoor in de beslissende fase van dit dossier de ambtelijke organisatie op eigen kracht het bereikte resultaat heeft voorbereid.

Belangrijk evenwel is voor ons om te onderkennen dat dit dossier een zware wissel op alle betrokkenen heeft getrokken. Daarbij kwam de aandacht of tijdigheid van de informatieverstrekking aan uw Staten door de frequentie van de rapportages in het kader van de groot project-status soms in de knel. De extra werkzaamheden zijn door dezelfde mensen binnen het team opgepakt. Tijdsdruk hebben wij niet altijd kunnen voorkomen en is helaas inherent gebleken aan dit dossier. Een bredere basis ten aanzien van rapportages, planning & control en ondersteuning was echter beter geweest.

Toezeggingen

In de commissievergadering Bereikbaarheid en Energie – Warmte d.d. 16 juni 2022 heeft gedeputeerde Baljeu een aantal toezeggingen gedaan. Deze toezeggingen betreffen:

- het inzichtelijk maken van de kosten met betrekking tot de warmterotonde, inclusief ingehuurde expertise;
- u te informeren op welke momenten geheime stukken openbaar gemaakt kunnen worden; inclusief een besluit voor het opheffen van de geheimhouding voor een nieuwe tranche documenten betreffende de warmtelevering aan Leiden
- en als laatste de toezegging een eindevaluatie op te stellen.

In de commissievergadering Bereikbaarheid en Energie – Warmte op 22 februari worden desbetreffende stukken aan u voorgelegd. De toezegging over de kosten is verwerkt in de evaluatie onder hoofdstuk 7 Financiën. Wij gaan ervanuit dat hiermee aan alle toezeggingen tegemoet is gekomen.

Moties

Gedurende het traject heeft u een aantal moties ingediend. In de evaluatie is hiervan een overzicht opgenomen. Een aantal van deze moties vraagt ook nog aandacht in het vervolgtraject.

Tot slot

Deze Statenbrief en de bijgevoegde evaluatie zijn als openbare stukken opgesteld. Wij kunnen daardoor niet altijd op de specifieke achtergronden ingaan. Bij het lezen van deze brief en de bijgevoegde evaluatie kan het evaluatierapport van de rapporteur in die zin tot steun dienen.

Op basis van de bijgevoegde evaluatie verzoeken wij uw Staten om overeenkomstig de Regeling Projecten Zuid-Holland een besluit voor te bereiden om de groot project-status van het warmtedossier te doen beëindigen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
waarnemend secretaris, voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM drs. J. Smit

Bijlage:

- Evaluatie verkenningsfase WarmtelinQ Rijswijk - Leiden